

VEŘEJNOPRÁVNÍ PROSTŘEDKY OCHRANY OSOBNOSTI PŘED ZÁSAHY HROMADNÝCH SDĚLOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

TOOLS OF PROTECTION AGAINST DEFAMATION IN PUBLIC LAW

ONDŘEJ MORAVEC

Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, Hradec Králové

Abstrakt

Příspěvek se zabývá otázkou, zda ochrana osobnostních práv proti zásahům hromadných sdělovacích prostředků přísluší pouze soukromému právu, nebo zda je adekvátní, aby stát chránil čest a dobrou pověst dotřených osob i prostředky veřejného práva, zejména pak práva správního. Tato otázka je významná též v kontextu s čas od času uvažovanou a některými autory prosazovanou dekriminací pomluvy. Autor dospívá k názoru, že takový krok není vhodný, pokud nebude následován posílením jiných veřejnoprávních institutů.

Klíčová slova

svoboda tisku, pomluva

Abstract

Paper deals with the question whether the protection against defamation is an exclusive topic of civil law or state should protect reputation of people mentioned in press from attacks of press by means of public law. It is important to solve this problem particularly in context of potential decriminalization of defamation. In author's opinion decriminalization of defamation is not suitable without enhancement of other means of protection against defamation.

Key words

freedom of press, defamation

Svoboda tisku v systému ochrany základních práv

Svoboda tisku představuje jeden z předpokladů existence demokratického státu. Důvodem výsadního postavení svobody tisku není jen význam svobody projevu v demokratické společnosti, ale i (a možná dokonce především)¹ veřejný zájem na všeobecné dostupnosti informací.² Svoboda tisku je proto ve srovnání se svobodou projevu spíše než subjektivním právem objektivní hodnotou, která má povahu veřejného statku.³ Při rozhodování sporů vzniklých realizací svobody projevu proto je relevantním faktorem osoba původce projevu. Je rozdíl, zda je předmětem sporu sdělení profesionálního žurnalisty publikované v tisku nebo ve vysílání, nebo zda se jedná o relativně náhodné vyjádření jiné osoby.⁴ V souvislosti s rozvojem moderních informačních technologií, které umožňují systematické šíření názorů a informací např. v podobě blogu prakticky komukoli, bude někdy velice obtížné tyto dvě modelové varianty od sebe spolehlivě odlišit.⁵

Právní řády demokratických států běžně přiznávají žurnalistům jistá privilegia – hovoříme o novinářských právech.⁶ Zde je třeba si uvědomit, že se nejedná o výsady svědčící některým osobám, nýbrž o předpoklady řádného fungování svobodných médií, která se mají starat o zprostředkovávání informací o věcech veřejného zájmu. Takto je odůvodněna nezbytnost existence redakčního tajemství, právo na přístup k informacím apod. Rozsáhlejší ochranu při výkonu svobody projevu novinářům přiznává i Evropský soud pro lidská práva.⁷ Neopominutelným důsledkem uvedeného však jsou též povinnosti, které jsou na sdělovací prostředky při výkonu jejich činnosti kladeny. Rozsáhlejší ochrana je médiím poskytována výlučně tehdy, když řádně naplňují veřejný zájem, tj. zprostředkovávají informace, které jsou předmětem veřejného zájmu. Evropský soud pro lidská práva považuje za porušení čl. 10 Úmluvy, pokud je vydavatel, příp. novinář postižen za šíření informací, které jsou předmětem

---

¹K otázce relevantních zájmů při ochraně svobody slova a jejich vztahu srov. Barendt, E.: Freedom of Speech, Oxford University Press, Oxford, 1985, s. 23 a násl.

²Knap, K., Švestka, J. a kol.: Ochrana osobnosti podle občanského práva, 4. vydání, Linde, Praha, 2004, s. 347.

³K pojmu veřejný zájem srov. Holländer, P.: Ústavněprávní argumentace, Linde, Praha, 2003, s. 22; rozdíl spočívá v jejich distributivnosti. Zatímco svoboda projevu přísluší jednotlivci, který je oprávněn svobodně projevat své mínění, svoboda tisku ve své institucionální podobě zajišťuje nerušenou diskusi o věcech veřejného zájmu.

⁴Bližší k této problematice srov. Schauer, F.: Towards an Institutional First Amendment.

⁵Srov. MacGonagle, T.: Practical and Regulatory Issues Facing The Media Online In Hardy, Ch., Miller, Ch. (eds.): Spreading the Word in the Internet, OBSE, Vídeň, 2003, s. 85.

⁶Bartoň, M.: Svoboda projevu a její meze v právu České republiky, Linde, Praha, 2002, s. 220 a násl.

⁷MacGonagle, T.: cit. dílo, s. 82.

veřejného zájmu, když je v dobré víře, že informace jsou pravdivé, podnikl rozumné kroky k jejich ověření a jednal v souladu s principy novinářské etiky.⁸

Výsadní postavení masovým médiím přiznává i Ústavní soud ČR. V nálezu II. ÚS 357/96⁹ uvedl, že je třeba respektovat specifika běžného periodického tisku, který z povahy věci musí přikračovat k určitým zjednodušením. Není proto možné trvat na pravdivosti a absolutní přesnosti veškerých tvrzení obsažených v článku, důležité však je, aby celkové vyznění článku odpovídalo skutečnosti. V nedávném nálezu pak Ústavní soud konstatoval, že právo na svobodný projev je jedním z konstitutivních znaků demokratické pluralitní společnosti, v níž je každému dovoleno vyjadřovat se k věcem veřejným.¹⁰ Hromadné sdělovací prostředky sehrávají v diskusích o věcech veřejného zájmu nezastupitelnou roli, neboť jednotlivcům zprostředkovávají informace o soudobém dění a zároveň poskytují příležitost, aby se jednotlivci i skupiny vyjadřovali k veřejnému dění.¹¹

Některé novější ústavy obsahují zvláštní ustanovení, která vedle obecné svobody projevu, zvláště chrání svobodu tisku. Podrobnou úpravu v tomto směru nalezneme především v ústavách Španělska, Řecka a Portugalska. Španělská ústava tak v čl. 20 chrání právo každého na svobodné a pravdivé zpravodajství a jeho sledování pomocí kteréhokoli sdělovacího prostředku, řecká ústava zajišťuje v rámci ochrany svobody projevu i právo na odpověď, Ústava Portugalska pak vymezuje poměrně podrobně už na ústavní úrovni vztahy mezi novináři a vydavatelem.¹²

Osobní čest a její státní ochrana

Pojem osobní čest bývá často používán ve spojení s dalšími dílčími právy osobnostními jakými jsou právo na zachování lidské důstojnosti a právo na dobrou pověst. Předmětem práva na ochranu cti je vnímání lidské osobnosti v očích druhých. Čest je veličinou vztahovou – závisí na poměru jedince a společnosti.¹³ Můžeme proto hovořit o cti občanské, akademické, advokátní, spolkové apod.¹⁴ Ve sporech o ochranu osobní cti je proto vždy rozhodující zkoumání, zda může být ohroženo vnímání jednotlivce v očích svého okolí,

⁸Například rozsudek ESLP Fressoz a Roire proti Francii z 21.1.1999, č. stížnosti 29183/95, odst. 54.

⁹Nález Ústavního soudu II. ÚS 357/96 ze dne 10.12.1997, Sb.n.u., sv. 9, s. 355 a násl.

¹⁰Nález Ústavního soudu IV. ÚS 23/05 ze dne 17.7.2007, odst. 25, cit. dle www.judikatura.cz.

¹¹Tamtéž, odst. 30.

¹²Texty ústav jsou převzaty z publikace Klokočka, V., Wagnerová, E.: Ústavy států Evropské Unie, 1. díl, Linde, Praha, 2003.

¹³Vojáček, L.: Urážky, pomluvy, nactiutrhaní, EUROLEX Bohemia, Praha, 2006, s. 22.

¹⁴Telec, I.: Chráněné statky osobnostní, Právní rozhledy, 8/2007, s. 278.

naproti tomu není rozhodné, zda se sám poškozený cítí uražen nebo ponížen.¹⁵ Čest je statkem, který právo tradičně chrání a dává postižené osobě do rukou prostředky, jimiž se může útokům na svou osobní čest bránit.¹⁶

Právo na ochranu osobní cti bylo přijetím Listiny základních práv a svobod nově konstitucionalizováno.¹⁷ Přestože právo na ochranu osobnosti je tradiční složkou negativního statusu,¹⁸ povinnosti státu se nevyčerpávají tím, že se sám při výkonu veřejné moci zdrží zásahů do osobnostních práv fyzických osob, nýbrž je povinen je také aktivně chránit proti zásahům jiných soukromých osob. Je však třeba zodpovědět otázku, zda stát této povinnosti dostojí tím, že dotčeným osobám dá do ruky prostředky ochrany proti zásahům jiných soukromých osob nebo zda je povinností státu osobnostní práva dotčených osob aktivně chránit. Obsah práva na ochranu osobní cti má, stejně jako ostatní osobnostní práva, dvě složky – pozitivní spočívající v právu nakládat se svou osobní ctí dle vlastního uvážení a případně též svolit k zásahu do vlastní osobní cti a negativní spočívající v právu bránit svou osobnost proti neoprávněným zásahům.¹⁹

Soukromoprávní prostředky ochrany osobnosti

Ochrana osobnostních práv je doménou soukromého práva, což vyplývá z práva každého na sebeurčení. Veřejnoprávní nástroje jsou povahy podpůrné. To platí zejména o represii trestní.²⁰ Je to výlučně jednotlivec, kdo jako suverén je oprávněn udělit svolení k zásahu do svého práva na ochranu osobnosti, pokud to není v rozporu s principem nezadatelnosti osobnostních práv. Měl by to být primárně jednotlivec, kdo rozhodne o tom, které neoprávněné zásahy do svých osobnostních práv strpí a které nikoli. V této souvislosti je na místě zmínit princip elasticity osobnostních práv – z možnosti jednotlivce nakládat co nejdříve se svou osobností nevyplývá, že by se snad rozsah ochrany osobnostních práv snížil s každým svolením k zásahu, případně nečinností proti neoprávněnému zásahu,²¹ naopak po odpadnutí důvodu omezení se možnost co nejširšího nakládání obnoví ve své původní podobě.²² Praktickým důsledkem je možnost volby dotčené osoby, proti jakému zásahu se bude bránit a původce

---

¹⁵Knap, K., Švestka, J. a kol.: cit. dílo, s. 309.

¹⁶Historický vývoj postihuje citovaná monografie Ladislava Vojáčka.

¹⁷Telec, I.: Přirozené právo osobnosti a jeho státní ochrana, Právní rozhledy, 1/2007, s. 5.

¹⁸Filip, J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva, MU, Brno, 2001, s. 113.

¹⁹Telec, I.: dílo cit. sub. 17, s. 5.

²⁰Tamtéž, s. 4.

²¹Určitou výjimkou může být nakládání osobností soudobého veřejného života (celebrit) se svým soukromím.

²²Srov. Knap, K., Švestka, J. a kol.: cit. dílo, s. 93.

zásahu se nemůže své odpovědnost zprostit námitkou, že dotčená osoba se nebránila proti obdobným tvrzením zveřejněným v jiném sdělovacím prostředku.

Občanský zákoník dává dotčené osobě do rukou nástroje, jejichž prostřednictvím se může domáhat, aby rušiteli byla uložena povinnost zdržet se zásahů do osobnostních práv, odstranit následky porušení práv a poskytnout dotčené osobě přiměřené zadostiučinění. Do práva na ochranu osobní cti je možné zasáhnout zveřejněním nepravdivých skutkových tvrzení nebo neoprávněnou, tj. nevěcnou nebo nepřiměřenou,²³ kritikou. Judikatura obecných soudů je založena na předpokladu, že odpovědnost za porušení osobnostních práv je odpovědností objektivní, a proto není třeba zkoumat zavinění.²⁴ Ústavní soud tuto koncepci, která se velice snadno může dostat do kolize s judikaturou ESLP, poněkud korigoval citovaným nálezem I. ÚS 156/99, v němž uvádí, že ustanovení občanského zákoníku chránící osobnostní práva dotčených osob je třeba interpretovat v kontextu se svobodou projevu, právem na informace a se zřetelem na požadavek proporcionality uplatňování práva na ochranu osobnosti a svobody projevu. Pasivně legitimovaným je vydavatel a pokud jeho autorem je osoba, která není zaměstnancem vydavatele, tak i autor sdělení.

Nástrojem soukromoprávní povahy je i právo na odpověď, které je upraveno tiskovým zákonem a zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání.²⁵ Právo na odpověď vzniká tehdy, jsou-li o fyzické či právnické osobě publikována sdělení obsahující skutková tvrzení, která se této osoby dotýkají na její cti či dobré pověsti. Dotčená osoba může požadovat zveřejnění odpovědi, která se musí omezit na skutková tvrzení, kterými je původní sdělení uvedeno na pravou míru. Zákonná úprava práva na odpověď je poměrně složitá a bez právní pomoci je velice obtížné zformulovat odpověď formálně vyhovující zákonným požadavkům. Využitelnost institutu práva na odpověď snižuje i aplikační praxe ztělesněná především v judikatuře Nejvyššího soudu, který institut odpovědi prakticky ztotožnil s nároky vyplývajícími z práva na ochranu osobnosti.²⁶

---

²³V podrobnostech Bartoň, M.: Svoboda projevu, právo na kritiku a ochrana osobnostních práv, Právní rádce, 5/2002, s.16-20.

²⁴Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 15/96, dle něhož je již samotné uvedení nepravdivého údaje zpravidla citelným zásahem do práva na ochranu osobnosti.

²⁵Telec, I.: dílo cit. sub 17, s. 9.

²⁶Např rozsudek sp. zn. 30 Cdo 2711/2006 ze dne 31.1.2007, cit. podle www.profipravo.cz

Soukromoprávní prostředky ochrany osobnosti využívají preventivní, restituční a satisfakční funkce sankce²⁷ a jsou ovládány zásadou dispoziční. Spory na ochranu osobnosti i o zveřejnění odpovědi jsou v převážné většině skutkově složité, nákladné a kladou značné nároky na účastníky řízení. Je prakticky vyloučené uspět bez profesionální právní pomoci.²⁸ Přestože řízení jsou ex lege koncentrována, jedná se často o spory velice zdlouhavé. Výsledky těchto sporů nelze dopředu předvídat. Uvedené vlastnosti, které charakterizují soukromoprávní nástroje ochrany osobnostních práv, do značné míry tento způsob ochrany degradují, resp. jej činí nepostačujícím.

Správněprávní prostředky ochrany osobnosti

Správní právo může poskytnout osobnostním právům ochranu v rámci speciálních zákonů upravujících provozování sdělovacích prostředků. Zatímco tiskový zákon žádné takové instituty neobsahuje, zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání zakotvuje povinnost provozovatele vysílání poskytovat objektivní a vyvážené informace. Dle ustanovení § 31 odst. 2 ZRTV poskytuje provozovatel vysílání objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů. Dle odst. 3 je provozovatel vysílání povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivní a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Aplikace citovaného ustanovení přináší obtíže, což je patrné z judikatury Městského soudu v Praze věcech přezkumu správních rozhodnutí vydaných Radou. Judikatura Městského soudu v Praze trpí rozkolísaností a terminologickou nejednoznačností.

Z veřejně přístupných²⁹ rozsudků Městského soudu v Praze vyplývá, že Rada ve svých správních rozhodnutích pojem objektivní a vyvážené informace blíže nespécifikuje a Městský soud v Praze to ani nepovažuje za nutné. Např. v rozsudku 10 Ca 7/2007 ze dne 10.5.2007 uvádí, že se neztotožňuje se závěrem, že by Rada „byla povinna v daném případě definovat pojem objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, který je součástí skutkové podstaty správního deliktu. Byť si jistě lze představit, že teorie masové komunikace či jiné obdobné disciplíny přinášejí různé definice pojmů objektivní, nestranné,

---

²⁷Knap, K., Švestka, J. a kol.: cit dílo, s. 146.

²⁸Tamtéž, s. 30.

²⁹Rozsudky jsou přístupné na www.rrtv.cz.

vyvážené zpravodajství apod., jedná se zároveň o pojmy obecně známé, srozumitelné a užívané i v běžném jazyce v tom smyslu, že jde o poskytování informací, které v maximální možné míře odpovídají skutečnosti a přinášejí pohledy všech zúčastněných stran tak, aby si skutečně adresát těchto informací mohl vytvořit o dané problematice vlastní kvalifikovanou představu.“

V rozsudku 8 Ca 379/2006 ze dne 12.4.2007 Městský soud v Praze poskytl ochranu osobnostním právům poslance za ČSSD Kosty Dimitrova, o němž Česká televize v Událostech zveřejnila nepravdivou informaci, že neoprávněně užívá titul inženýr, neboť svá studia na VŠE řádně neukončil. Zdrojem této informace byla přímo VŠE, jejíž pracovník České televizi sdělil, že Kosta Dimitrov není evidován mezi jejími absolventy. Městský soud v Praze konstatoval, že Česká televize porušila svou povinnost poskytovat objektivní a vyvážené informace, neboť měla protichůdné informace (poslanec Dimitrov trval na tom, že svá studia řádně ukončil, zatímco VŠE sdělila České televizi opak) a bez srozumitelného důvodu stranila informaci z jedné strany, aniž by poslanci umožnila na rozpor reagovat. Přestože Česká televize hned další den odvysílala vyjádření prorektorky VŠE, která se omluvila za poskytnutí mylné informace, neboť archiv absolventů nebyl prohledán dostatečně a VŠE dodatečně zjistila, že pan Dimitrov titul inženýr používá oprávněně, považovala Rada tuto formu nápravy za nedostatečnou a uložila České televizi pokutu ve výši 200.000 Kč a Městský soud v Praze se se závěry Rady ztotožnil.

Naproti tomu v rozsudku 9 Ca 63/2007 ze dne 31.5.2007 se Městský soud v Praze zabýval reportáží televize Nova týkající se institutu tzv. osobního bankrotu obsaženého v novém insolvenčním zákonu. V pořadu Na vlastní oči bylo odvysíláno tvrzení, že mnoho lidí má potíže se splácením hypotečních úvěrů, a pro ilustraci odvysílala rozhovor s paní, která uvedla, že by jí pomohlo, kdyby splátky byly rozděleny na více let. Reportáž však vyzněla tak, že tato paní má potíže se splácením svého úvěru, což neodpovídalo skutečnosti. Obrátila se proto na Radu, neboť se obávala, že mohla být poškozena její dobrá pověst. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání udělila provozovateli vysílání pokutu ve výši 100.000 Kč. Městský soud v Praze však rozhodnutí Rady zrušil s odůvodněním, že není úkolem Rady vystupovat jako orgán ochrany soukromých zájmů osob, které vystupují ve vysílaných pořadech a že pojem objektivní a vyvážené informace je nutno vztahovat k primárnímu tématu pořadu, kterým byl institut osobního bankrotu zavedený novým insolvenčním zákonem.

Na základě výše uvedeného je třeba si položit otázku, za jakých okolností je uvedení nepravdivých údajů správním deliktem, který je postižitelný Radou pro rozhlasové a televizní vysílání. Z rozhodnutí Městského soudu v Praze vyplývá, že uložení sankce za odvysílání neobjektivních informací, je na místě tam, kde odvysílání nepravdivých, zkreslených nebo nevyvážených informací vede k dezinformaci osob, kterým bylo původní sdělení určeno, přičemž je třeba rozlišovat mezi údaji, které tvoří jádro sdělení a údaji, které jsou doprovodného charakteru.

Účelem ustanovení § 31 odst. 2 a 3 ZRTV je ochrana veřejného zájmu, aby informace šířené ve vysílání byly v co možná nejvyšší míře pravdivé a aby šířené informace umožnily příjemcům utvořit si o problematice vlastní názor. Osobnostní práva dotčených osob jsou tak chráněna pouze zprostředkovaně, pokud Rada dospěje k závěru, že byl zároveň narušen veřejný zájem na pravdivosti odvysílaných informací.

Za obsah vysílání odpovídá provozovatel. Sankce v podobě peněžité podoby plní převážně represivní funkci. Správní řízení zahajuje Rada pro rozhlasové a televizní vysílání ex offio nebo na základě podnětu získané od jakékoli osoby. Dotčená osoba však nemá v rukou žádné nástroje, kterými by se mohla domáhat zahájení správního řízení a nestává se ani jeho účastníkem.

Veřejnoprávní prostředky ochrany osobní cti v komplexu ochrany osobnostních práv

Současná právní úprava v podobě aplikační praxe nedává dotčeným osobám možnost domoci se ochrany svých osobnostních práv jinak, než cestou náročných soukromoprávních sporů. Dekriminalizací pomluvy by došlo k dalšímu oslabení ochrany. Tento stav považuji za nežádoucí i z hlediska prevence, neboť účinný mechanismus postihující zaviněné zveřejňování nepravdivých či pravdu zkreslujících informací by mohl být jednou ze záruk řádného, tedy odpovědného, výkonu svobody projevu v souladu s čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně základních práv a svobod. Představa, že rozhodující úlohu budou hrát profesní organizace se v českých poměrech zdá být čistou utopií.³⁰

---

³⁰Syndikát novinářů není mnohdy respektován ani žurnalisty samotnými, což dokumentuje debata probíhající na stránkách týdeníku Respekt. Srov. komentář E.Taberyho: Nemoc českých premiérů, Respekt 40/2007, a následující reakce Punčochář, J.: Co potřebují novináři, Respekt, 41/2007, s. 15, Čopjaková, K.: Spolek neviditelných, Respekt 42/2007, s. 23, Tabery, E.: Konec syndikátu v Čechách, in: <http://glosy.respekt.cz/Konec-syndikatu-v-Cechach.html>, stav ke dni 18.10.2007.

Za současného lze považovat občas uvažované vypuštění skutkové podstaty trestného činu pomluvy z trestního zákoníku³¹ za nešťastný krok, který by oslabil ochranu osobnostních práv.³² Lze akceptovat argumentaci zastánců dekriminalizace pomluvy, že hrozba trestem odnětí svobody nebo vysokého peněžitého trestu za poklidnou realizaci svobody projevu může mít odstrašující účinek a že již samotný záznam v rejstříku trestů představuje tíživý postih.³³ Využití nástrojů trestního práva by mělo být krajním prostředkem sloužícím k ochraně cti ve zvlášť závažných případech, kdy jsou uváděny vědomě nepravdivé skutečnosti s úmyslem škodit.³⁴

Spíše než dekriminalizaci pomluvy by bylo vhodné věnovat pozornost otázce, zda současná právní úprava, jak je aplikována, skutečně dostatečným způsobem zajišťuje ochranu osobnostních práv dotčených osob proti zásahům hromadných sdělovacích prostředků. Vedle kroků ke zvýšení efektivity nástrojů soukromého práva je na místě uvažovat i o zavedení přiměřených institutů veřejnoprávní povahy v podobě zvláštních skutkových podstat správních deliktů. Tyto nástroje by našly své uplatnění tam, kde dotčená osoba nemá k dispozici finanční časové či jiné prostředky, aby svá práva uplatňovala cestou žaloby na ochranu osobnosti. Argumentace, že ochrana osobnostních práv je věcí soukromou, a proto by dotčená osoba neměla přenášet náklady řízení na stát neobstojí, neboť veřejný zájem nespočívá v neomezené svobodě tisku, nýbrž v zajištění práva na informace tím, že hromadné sdělovací prostředky budou moci poskytovat co možná nejpřesnější, včasné a dostupné informace o věcech veřejného zájmu. Postihováno by mělo být především zaviněné uvedení nepravdivých nebo pravdu zkreslujících skutkových údajů. Vhodnou formou sankce se jeví peněžité trest. Odpovědnost by měl nést provozovatel vysílání, resp. vydavatel. Řízení by mělo být vedeno před správním úřadem na návrh dotčené osoby, která by měla být účastníkem řízení.

---

³¹ Konkrétní podoby nabyl v roce 2003, kdy dostal formu poslaneckého návrhu k vypuštění skutkové podstaty pomluvy z trestního zákonu, srov. Vojáček, L.: cit. dílo, s. 460 a násl.

³² Obdobný názor zastávají i autoři publikace Ochrana osobnosti podle občanského práva, srov. Knapp, K., Švestka, J. a kol.: cit. dílo, s. 29 a násl. nebo L. Vojáček, srov. Vojáček, L.: cit. dílo s. 412 a násl.

³³ Mendel, T.: The Case against Criminal Defamation Laws, In: Karlsreiter, A., Vuokko, H.: Ending the Chilling effect, OBSE, Vídeň, 2004, s. 25 a násl.

³⁴ Obdobný názor srov. Vojáček, L.: cit. dílo, s. 418.

Literatura

- [1] Barendt, E.: Freedom of Speech, Oxford: Oxford University Press, 1985, 344 stran, ISBN 0-10-825481-8
- [2] Bartoň, M.: Svoboda projevu a její meze v právu České republiky, Linde, Praha, 2002, 316 stran, ISBN 80-7201-367-X
- [3] Bartoň, M.: Svoboda projevu, právo na kritiku a ochrana osobnostních práv, Právní rádce, 5/2002, s.16-20
- [4] Filip, J.: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva, MU, Brno, 2001, 458 stran, ISBN 80-210-2592-1
- [5] Holländer, P.: Ústavněprávní argumentace, Linde, Praha, 2003, 103 stran, ISBN 80-86131-37-8
- [6] Hardy, Ch., Miller, Ch. (eds.): Spreading the Word in the Internet, OBSE, Vídeň, 2003, http://www.osce.org/publications/rfm/2003/06/12245_103_en.pdf, stav k 18.10.2007.
- [7] Karlsreiter, A., Vuokko, H.: Ending the Chilling effect, OSCE, Vídeň, 2004, http://www.osce.org/publications/rfm/2004/06/12242_100_en.pdf, stav k 18.10.2007.
- [8] Klokočka, V., Wagnerová, E.: Ústavy států Evropské Unie, 1. díl, Linde, Praha, 2003.
- [9] Knap, K., Švestka, J. a kol.: Ochrana osobnosti podle občanského práva, 4. vydání, Linde, Praha, 2004, 433 stran, ISBN 80-7201-484-6
- [9] Schauer, F.: Towards an Institutional First Amendment, Minnesota Law Review, 89/2005, dostupné na www.ssrn.com/abstract=668521, stav k 18.10.2007
- [10] Telec, I.: Chráněné statky osobnostní, Právní rozhledy, 8/2007, s. 278
- [11] Telec, I.: Přirozené právo osobnostní a jeho státní ochrana, Právní rozhledy, 1/2007, s. 5.
- [12] Vojáček, L.: Urážky, pomluvy, nactiutrhání, EUROLEX Bohemia, Praha, 2006, 495 stran, ISBN 80-86861-51-1

Kontaktní adresa na autora – email:

Moravec.O@seznam.cz